

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

31 Μαΐου 2022

Παρουσίαση έκδοσης *Επιχειρηματικότητα και Οικονομική Στρατηγική στην Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα: Η περίπτωση του Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη*

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ) παρουσίασε χθες σε εκδήλωση στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου την έκδοση *Επιχειρηματικότητα και Οικονομική Στρατηγική στην Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 19ου αιώνα: Η περίπτωση του Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη*, του δρος Κυπριανού Δ. Λούη. Το βιβλίο αποτελεί μία από τις πρόσφατες εκδόσεις του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών.

Η εκδήλωση περιλάμβανε χαιρετισμούς από τη Διευθύντρια του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, δρ Ιωάννα Χατζηκωστή και τον Υπουργό Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, κ. Πρόδρομο Προδρόμου. Την έκδοση παρουσίασαν οι Βασίλης Καρδάσης, Καθηγητής Οικονομικής Ιστορίας, Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και Θεοχάρης Σταυρίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Ακολούθησε αντιφώνηση από τον δρα Κυπριανό Δ. Λούη. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ο κ. Ανδρέας Χριστοδούλου, καθηγητής Παραδοσιακής Μουσικής στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου ερμήνευσε τρία τραγούδια.

Η Διευθύντρια του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, δρ Ιωάννα Χατζηκωστή, στον χαιρετισμό της αναφέρθηκε στη σημασία που έχουν τα οικονομικά αρχεία για την ευρύτερη ιστορία ενός τόπου καθώς επίσης και στο Ιστορικό Αρχείο που η Τράπεζα Κύπρου κατέχει. Επιπλέον υπογράμμισε την ανάγκη της ύπαρξης του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών με το οποίο το Πολιτιστικό Ίδρυμα έχει μακρά συνεργασία. Καταληκτικά τόνισε ότι ο πολιτισμός δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς συνεργασίες μεταξύ θεσμών, ιδρυμάτων, φορέων και ατόμων και ευχαρίστησε τον δρα Λούη για τη στενή συνεργασία με το Πολιτιστικό Ίδρυμα καθώς και τη στήριξή του.

Ο Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας, στον χαιρετισμό του αναφέρθηκε στην ερευνητική πορεία του δρος Λούη καθώς και στη σημασία της έκδοσης. Τόνισε ότι το βιβλίο αποτελεί σημαντική συμβολή στην ιστοριογραφία της νεότερης ιστορίας και ιδιαίτερα της περιόδου της ύστερης Οθωμανοκρατίας στην Κύπρο. Όπως σημείωσε ο κ. Προδρόμου, το βιβλίο, μέσα από την διερεύνηση και αναδίπλωση της επιχειρηματικής στρατηγικής του Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη,

αναδεικνύει ένα πολύπλοκο πλέγμα σχέσεων, το οποίο προσδιορίζει και τις οικονομικές σχέσεις στην Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα. Ταυτόχρονα, όπως τόνισε, ο συγγραφέας εντάσσει τις εξελίξεις στο ευρύτερο μεσογειακό ιστορικό πλαίσιο του πρώτου μισού του 19^{ου} αιώνα.

Την έκδοση παρουσίασαν οι Βασίλης Καρδάσης, Καθηγητής Οικονομικής Ιστορίας, Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Νεάπολης και Θεοχάρης Σταυρίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Στην παρουσίασή του ο Βασίλης Καρδάσης ανέφερε ότι το έργο του δρος Κυπριανού Δ. Λούη είναι μια κλασική μελέτη οικονομικής ιστορίας της Κύπρου στις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα. Ερευνώντας το κατάστιχο και αρχειακό υλικό του πολυσχιδή εμπόρου Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη, αλλά και με τη βοήθεια εκτεταμένης βιβλιογραφίας, ο δρ Λούης απέδωσε μία στέρεη έρευνα για τις οικονομικές και κοινωνικές δομές της περιόδου. Επιπλέον, ο Καθηγητής Καρδάσης σημείωσε ότι ο δρ Λούης στη μελέτη του αναδεικνύει το διαμεσολαβητικό ρόλο του εμπόρου στη διακίνηση πρώτων υλών και προϊόντων. Τόνισε, επίσης, ότι ο συγγραφέας ασχολείται εκτεταμένα με πλευρές της αγροτικής παραγωγής, ότι φωτίζει το σύνθετο φαινόμενο της ενοικίασης φορολογικών προσόδων και τη σημασία της στην πρωταρχική συσσώρευση κεφαλαίου, ότι διερευνά το ζήτημα των δανειστικών σχέσεων και, τέλος, ότι αναλύει τα συστατικά της οθωμανικής διοίκησης της εποχής.

Ο Αναπληρωτής Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας, Θεοχάρης Σταυρίδης, στη δική του παρουσίαση, τόνισε ότι το βιβλίο αποτελεί σημαντική συμβολή στην ιστοριογραφία της ύστερης Οθωμανικής περιόδου στην Κύπρο, καθώς, μέσα από την προσωπικότητα του Μαρκαντωνίδη, ο Κυπριανός Λούης αναλύει σε βάθος τα εμπορικά δίκτυα, τις οικονομικές σχέσεις, και την αγροτική παραγωγή στο νησί κατά την περίοδο από τις παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης μέχρι την εξαγγελία των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ, το 1839. Μέσα από μια επιδέξια και υποδειγματική ανάλυση των δεδομένων του καταστίχου του Μαρκαντωνίδη, ο δρ Σταυρίδης σημείωσε ότι ο συγγραφέας καταφέρνει να αναδείξει τις τάσεις και τις πραγματικότητες της εποχής, σκιαγραφώντας, πολλές φορές με τη μεγάλη λεπτομέρεια που του επιτρέπει η πηγή του, όψεις της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας των αρχών του 19^{ου} αιώνα.

Επιπλέον στην ομιλία του ο δρ Σταυρίδης ανέφερε ότι το βιβλίο επικεντρώνεται στην εις βάθος μελέτη της επιχειρηματικής δραστηριότητας του Λαρνακέα εμπόρου Γεωργάκη Μαρκαντωνίδη. Όπως εξήγησε ο δρ Σταυρίδης, η επιλογή του προσώπου αυτού δεν είναι καθόλου τυχαία: Κατ' αρχήν, ο Μαρκαντωνίδης ήταν μια πολύπλευρη προσωπικότητα, καθώς συνδύαζε την πολιτική και διοικητική μαζί με την κοινωνική και την οικονομική δραστηριότητα. Όντας υπό την προστασία ενός πανίσχυρου προκρίτου, του πεθερού του, Αρχιδημογόροντα Χατζηχριστόδουλου Απέγιτου, κατά τις πρώτες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα, ο Μαρκαντωνίδης κατέλαβε διάφορα καίρια διοικητικά και φορολογικά αξιώματα, διατηρώντας παράλληλα και το δικό του δανειοδοτικό και εμπορικό δίκτυο, ενώ για κάποιο διάστημα ενεπλάκη και με την αγροτική παραγωγή, ενοικιάζοντας τσιφλίκια. Καταληκτικά, ο δρ Σταυρίδης τόνισε ότι η πολύπλευρη δραστηριότητά του μας δίνει μια μοναδική ευκαιρία να μελετήσουμε μια σημαντική περίοδο μετάβασης της κυπριακής ιστορίας εστιάζοντας σε μια συγκεκριμένη προσωπικότητα, που εμπλέκεται σε διάφορες πτυχές της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας της εποχής του.

Στην αντιφώνησή του ο δρ Κυπριανός Δ. Λούης αφού ευχαρίστησε τους παρευρισκομένους για την παρουσία τους στην εκδήλωση, εξέφρασε αρχικά τις ευχαριστίες του στον Υπουργό Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας κ. Πρόδρομο Προδρόμου ο οποίος προλόγισε την εκδήλωση καθώς και στη Διευθύντρια του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου, δρ Ιωάννα Χατζηκωστή

για την αγαστή συνεργασία και τη φιλοξενία της εκδήλωσης. Ευχαρίστησε επίσης ιδιαίτερα τους ομιλητές της εκδήλωσης, Βασίλη Καρδάση και Θεοχάρη Σταυρίδη. Τον καθηγητή Σταυρίδη, ο συγγραφέας ευχαρίστησε επίσης και για την προσεγμένη επιμέλεια της έκδοσης. Στη συνέχεια σημείωσε ότι το βιβλίο είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Καθηγητή Βασίλη Κρεμμυδά, τέως Ομότιμου Καθηγητή Οικονομικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ταυτόχρονα εξέφρασε την ευγνωμοσύνη του και στους Ομότιμους Καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Πανεπιστημίου Κύπρου, Γεώργιο Παπαγεωργίου και Ιωάννη Θεοχαρίδη αντίστοιχα. Θερμές ευχαριστίες εξέφρασε στην ελληνική κυβέρνηση καθώς και το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Ελλάδας για τη χρηματοδότηση της έρευνας στα πρώτα της στάδια, τα μέλη του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, Αγαμέμνονα Τσελίκια και Μαρία Πολίτη για τη βοήθειά τους. Παράλληλα, εξέφρασε τις ευχαριστίες τους στους ερευνητές και το Προσωπικό του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών (ΚΕΕ), στους αποσπασμένους Λειτουργούς του Γραφείου του στη Μέση Εκπαίδευση καθώς επίσης και σε όλους τους λειτουργούς του ΥΠΠΑΝ, οι οποίοι συνέδραμαν στην προετοιμασία της εκδήλωσης. Τέλος, ο δρ Λούης ευχαρίστησε την οικογένειά του για την πολύχρονη στήριξή της.

Μετά το τέλος των ομιλιών παρουσιάστηκαν τρία τραγούδια από τον καθηγητή Παραδοσιακής Μουσικής στα Μουσικά Σχολεία Κύπρου κ. Ανδρέα Χριστοδούλου.